

Adaptterra Awards 2025

Voda a krajina

Adaptterra Awards 2025

Voda a krajina

www.adaptterraawards.cz

#jaknaklima

Obsah

Úvodní slovo	3
Voda jako výzva i příležitost	4
Adaptterra Awards 2025	10
Soutěžní kategorie	12
Nejlepší projekty roku	14
Partneři	32

Dejme vodě prostor a obcím větší jistotu

Po loňských povodních už se neptáme, zda povodeň přijde, ale kdy a jak se na ni připravit. V roce 2024 zafungovala včasná předpověď rizika a umožnila připravenost – správců povodí, krajů, obcí i samotných obyvatel. Výborně fungoval záchranný systém, samosprávy zase potvrdily význam malých obcí, které si dokázaly poradit i bez signálu či spojení s okolím. Odstraňování škod probíhalo ve spolupráci se státem, ale hlavní zátěž nesly právě obce. Humanitární pomoc zajistily neziskové organizace, které se dokázaly vzájemně koordinovat.

Co je možné do budoucna zlepšit? V krajině je zásadní meandrování toků a ochrana niv, v zástavbě prostor pro bezpečné převedení vody, vhodné hráze i rozlivové prostory. Podstatné je také zadržení vody: vhodné zemědělské i lesní hospodaření a zádrž v podobě průtočných poldrů či retenčních nádrží. Obnovu podporují zdánlivé detaily: druhy stromů schopných zvládnout zaplavení, byliny obnovující kontaminovanou půdu... Voda má zůstat součástí veřejných prostor, což představují zpřístupněná nábřeží i povodňové parky.

Adaptterra Awards představuje projekty velké i menší, neméně cenné. Největším vítězstvím je jejich realizace.

Magdalena Maceková

Specialistka na adaptace ve městech,
Program Adaptterra Nadace Partnerství

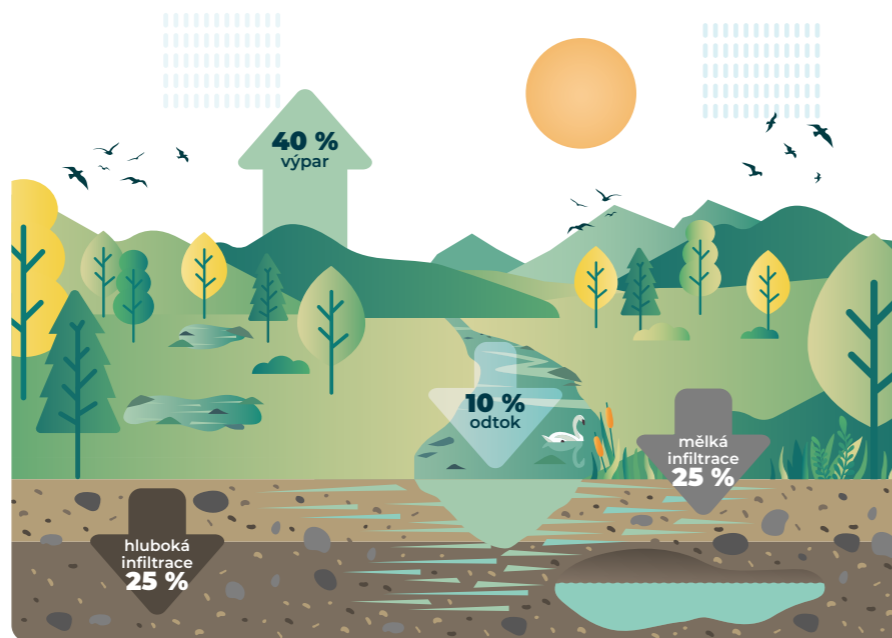
Voda jako výzva i příležitost

Základem přípravy na přicházející povodně je **včasné varování**. Český hydrometeorologický ústav vydává varování na základě analýz několika meteorologických modelů. Toto varování je závazné pro Integrovaný záchranný systém a pro obce s rozšířenou působností.

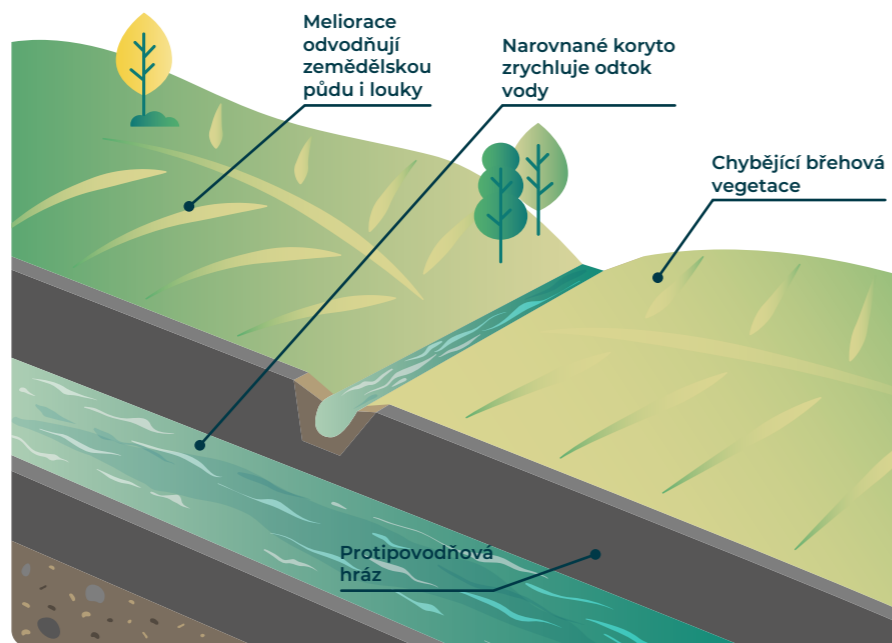
Na základě varování ČHMÚ je aktivován **Integrovaný záchranný systém**, jeho hlavní složky představují Hasičský záchranný sbor, zdravotníci a policie, součástí jsou i další organizace.

Při přípravě na velkou vodu hrají významnou roli také obce, v nichž se scházejí **povodňové komise** a stanovují opatření pro případ povodně.

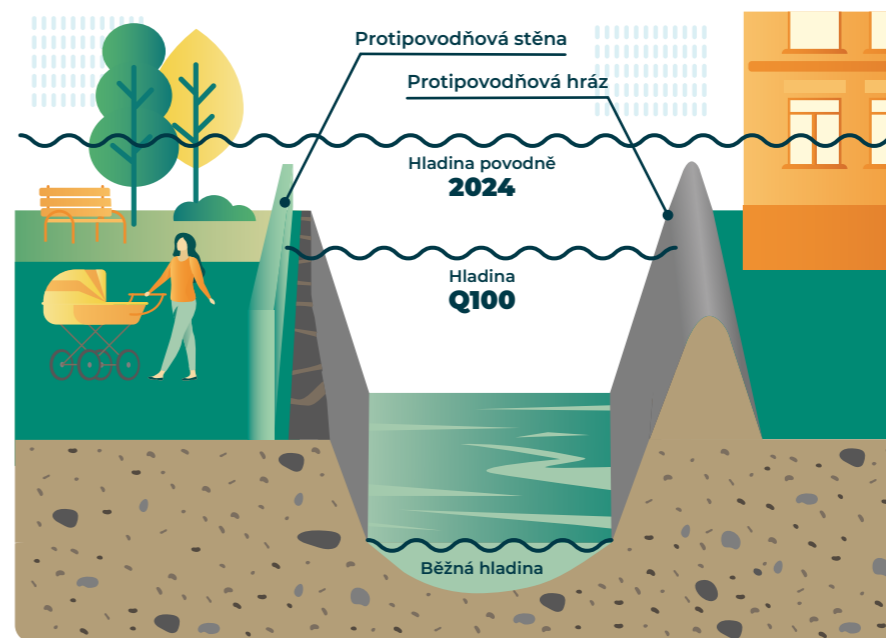
Správci povodí jednotlivých řek zajišťují upouštění vody z přehrad, aby se vytvořil retenční prostor pro povodňovou vodu, a starají se i o další prvky zabezpečení.

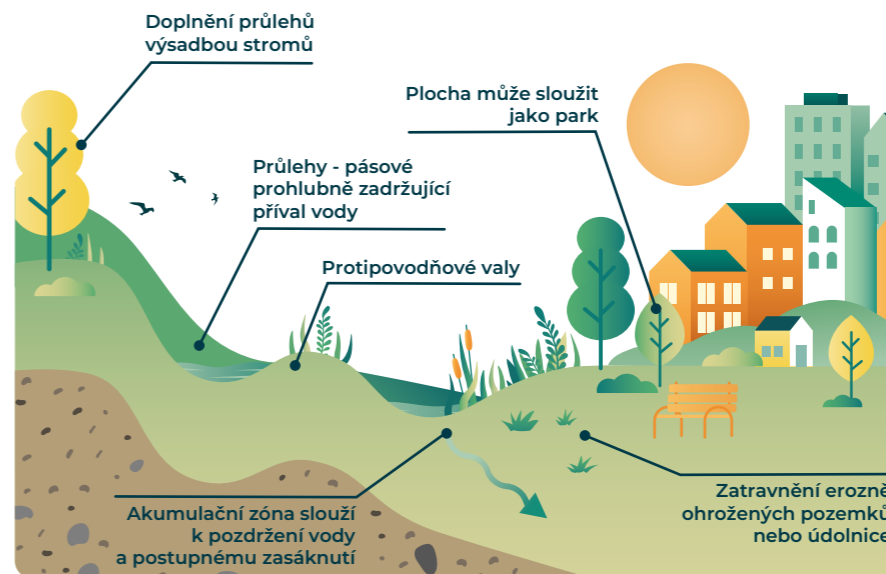
Vodní režim v přírodní krajině

Regulovaný odtok vody z krajiny

Výška hladiny při povodních

Systém průlehů k zadržení záplavy z přívalových dešťů

Stoletá voda je povodeň, která se vyskytuje statisticky jednou za sto let (a proto má 1% pravděpodobnost výskytu každý rok). S velmi nízkou pravděpodobností se tedy může vyskytnout i dvakrát v témže roce nebo ve dvou následujících letech. Tento termín se používá pro hodnocení povodňových rizik pro účely plánování (např. pro stavební úřady a pojišťovny). Často jsou na tuto hladinu navrhována protipovodňová opatření. S klimatickou změnou a nevhodnou péčí o krajinu se však povodňové průtoky vyskytují častěji, nebo ve větším objemu.

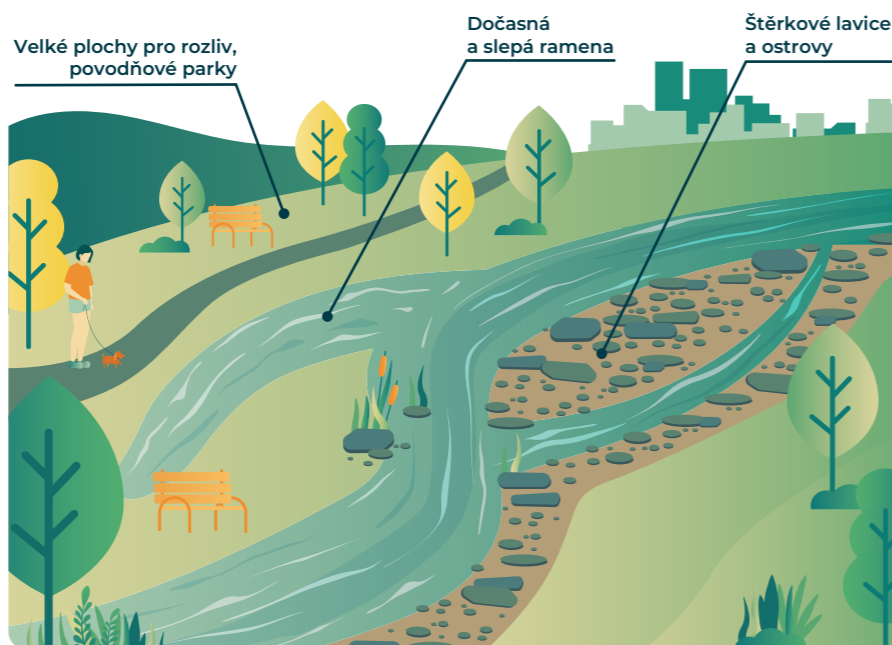
Dynamika vodního toku zahrnuje souběžně erodování i ukládání menších i větších částic. Regulace toků vede k sedimentaci.

Tzv. **hladová voda** je povodňová voda, která je zbavena drobného štěrku a dalších částic (splavenin z vodních koryt), které ji zpomalují v prudkém toku. Taková voda vymílá drasticky koryta, protože se snaží doplnit štěrk, který unáší.

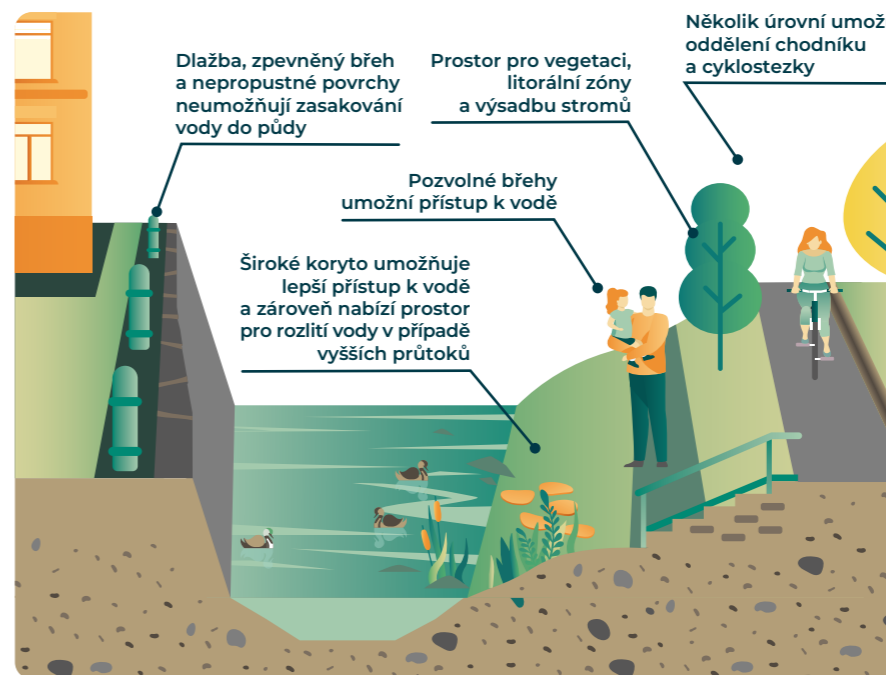
Na rozdíl od splavenin, které velká voda přirozeně unáší erozí koryt, **splávi** jsou velké kusy, které povodeň nese s sebou (kmeny stromů, vybavení domů, stavební části, někdy i lávky). Představují zásadní nebezpečí, protože ucpávají průtok korytem. Tok vody tak může změnit řečiště do nečekaných míst. V některých případech navíc může obsahovat řadu nebezpečných složek (chemikálie, uhynulá zvířata atp.), které vedou ke kontaminaci vody a ztěžují odklizení povodňových škod.

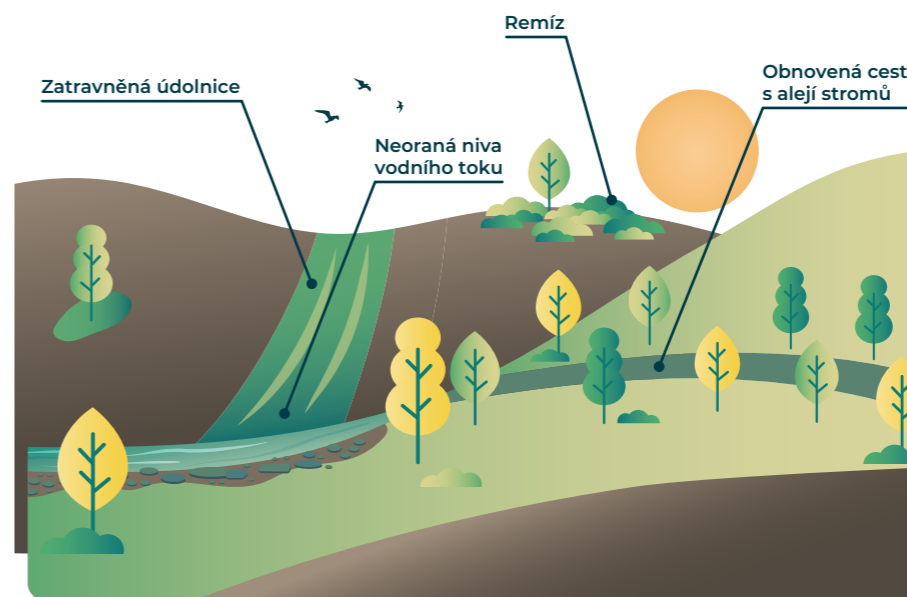
Revitalizace horního toku

Přírodě blízká podoba dolního toku

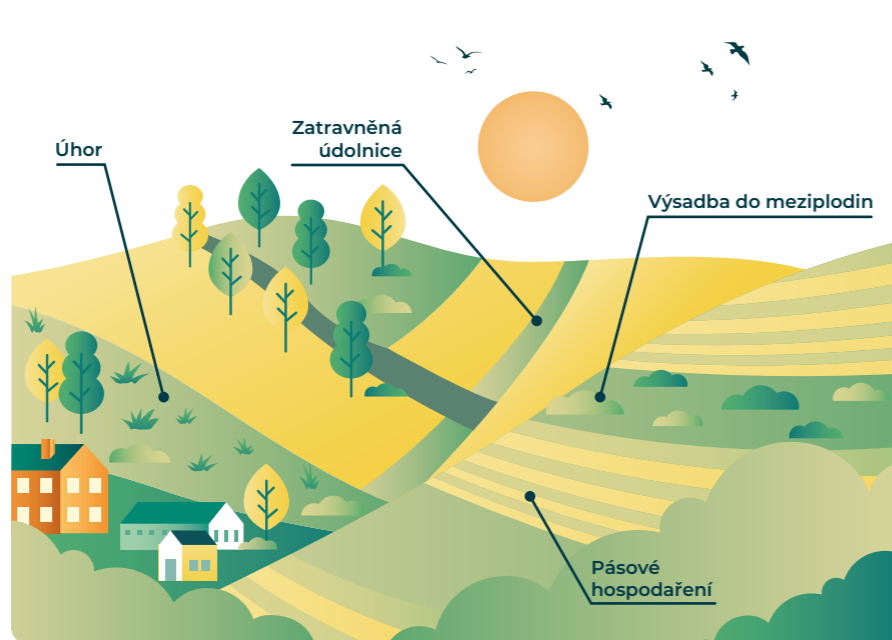
Vodní tok v zastavěném území

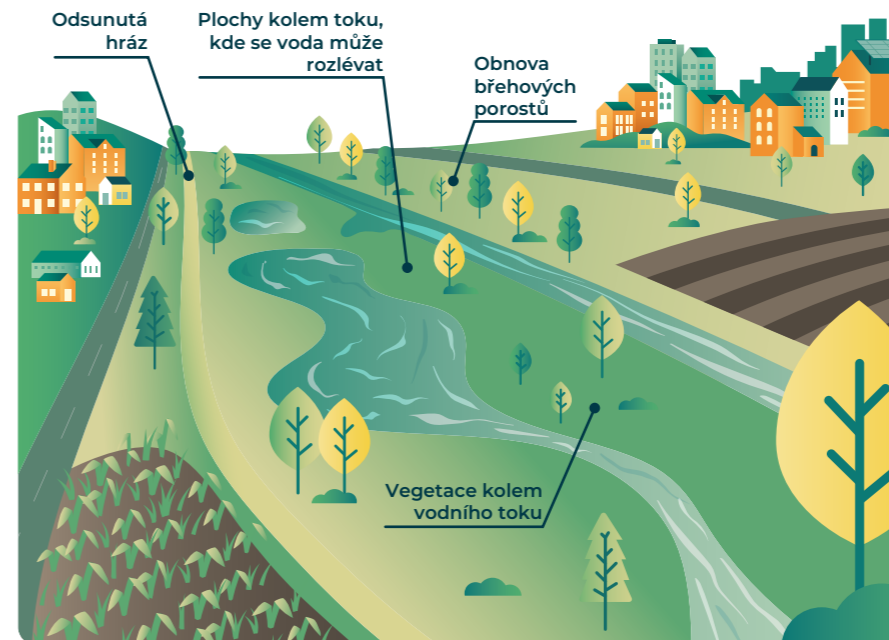
Krajinné prvky v zemědělské krajině

Příprava obyvatel představuje jednu z nejdůležitějších složek pro bezpečnost – zahrnuje jak zajištění nemovitostí ležících v povodňové oblasti, tak přípravu na včasnou evakuaci. V praxi se ukazuje, že přípravu je vhodné nepodcenit a třeba parkování automobilů mimo povodňovou zónu výrazně usnadní budoucí odklízecí práce.

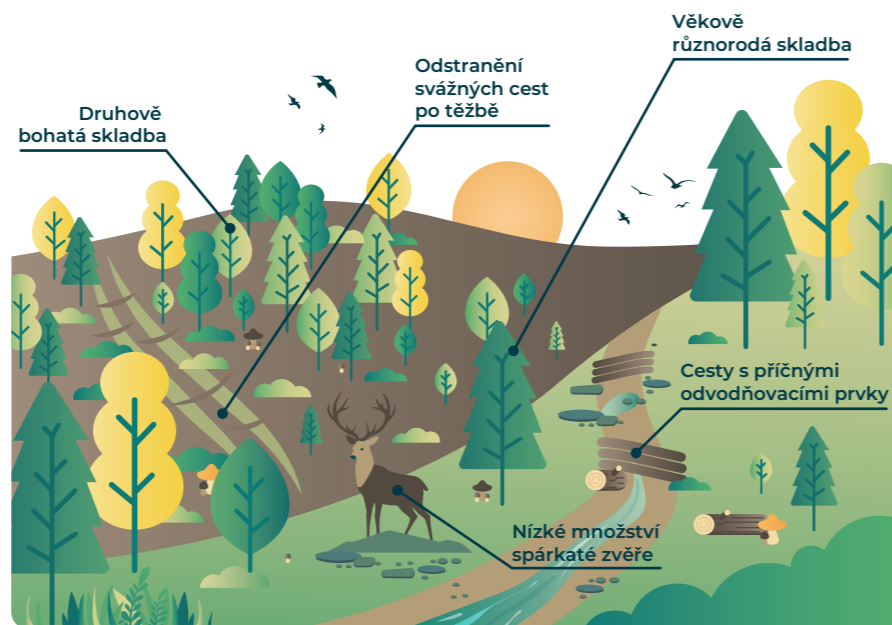
Průběh povodní velmi ovlivní **podoba vodních toků**. Dostatečná šířka i přírodní charakter říčního toku mohou žádoucím způsobem zpomalit průtok. Některá dřívější opatření – jako přehrážky na malých tocích – se ukazují jako málo funkční, protože je náročné je udržovat.

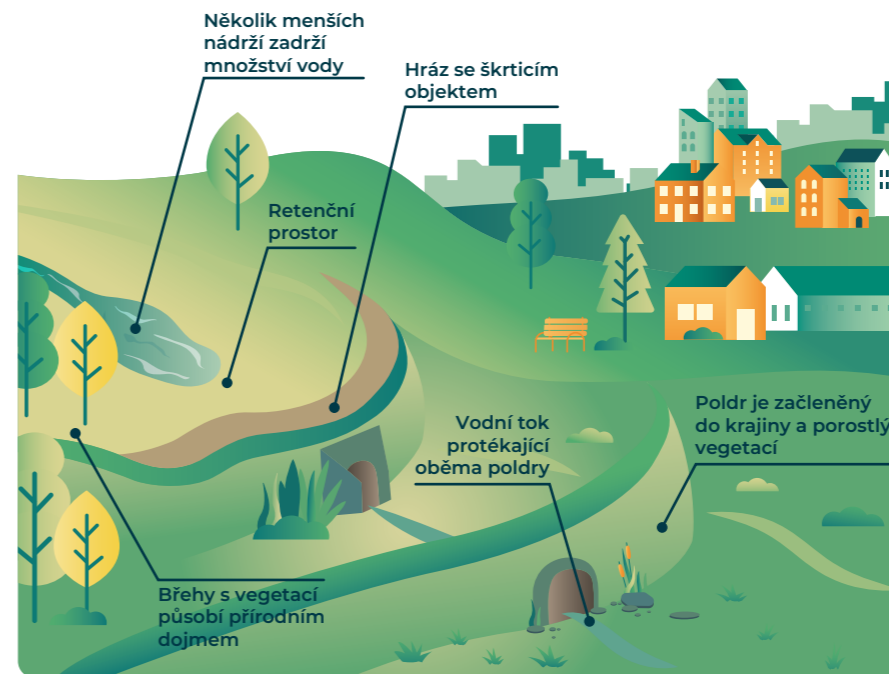
Změna zemědělského hospodaření

Rozlivové plochy kolem vodního toku

Změna lesního hospodaření

Přírodě blízké poldry

Build Back Better je zásadní princip, podle něhož by se mělo přistupovat k obnově po katastrofách.

Projekty obnovy musí zajistit větší odolnost vůči rizikům a zároveň zvýšit kvalitu i v dalších oblastech – například v energetické efektivitě budov, snižování budoucích provozních nákladů či využívání obnovitelných zdrojů energie. Zkrátka, projekty obnovy by měly směřovat do budoucnosti.

V případě obnovy po povodních je vhodné situovat zástavbu mimo okolí vodních toků, což v některých případech znamená opuštění stávajících domů postavených v nivách toků.

Adaptterra Awards

Dlouhá období sucha, vlny veder, přívalové srážky a povodně jsou čím dál častější a je na nás všech, jak se na takovou realitu připravíme. Ty, kdo s odvahou i moudrostí vykročili mimo hranice obvyklých řešení, hledá a oceňuje soutěž Adaptterra Awards.

Databáze #jaknaklima

Aby byla inspirace pěkně po ruce pro každého, řadíme všechny projekty do přehledné databáze. Je hračkou vyhledat v ní zajímavá řešení pro vlastní dům nebo celou obec a její okolí.

Inspirujte se

Databáze nabízí nápady obcí, firem i jednotlivců. Příklady skvělých řešení z prostředí města i venkovské krajiny, s využitím špičkových technologií nebo poznatků tradičních hospodářů. Všechny projekty mají jedno společné – mohou okouzlit, inspirovat, i dodat odvalu mnoha dalším.

Úspěšná řešení 2025

krajina

- 01 Povodní prověřená obnova Bečvy
- 02 Restart pro mokřad u Maříže
- 03 20 let ozdravování lesa a krajiny Velkobíteška
- 04 Revitalizace Rychtářského potoka
- 05 Revitalizační opatření Pod Jasankou
- 06 Revitalizace údolí Pod lipami
- 07 Navrácení Svatky do historického koryta

sídla

- 08 Proměna sídliště v Praze 12
- 09 Park Zdeňka Kopala v Litomyšli
- 10 Revitalizace areálu bývalého letního kina v Novém Jičíně
- 11 Revitalizace parku na Moravském náměstí
- 12 Rozkvetlé a pestré vodojemy
- 13 Povodňový park v Židlochovicích
- 14 Znovuzrození parku Střed v Mostě

budovy

- 15 Pasivní administrativní dřevostavba BudexHUB
- 16 Dům přírody Hodonínské Dúbravy
- 17 Dům propojen se zelení
- 18 Sídlo firmy Zahradní Architektura Kurz

57

přihlášených projektů
v roce 2025

520

přihlášených projektů
od začátku soutěže

273

inspirativních příkladů
v databázi dobré praxe

Soutěžní kategorie

krajina

Chceme kolem sebe úrodnou a vlhkou půdu schopnou předcházet povodním, erozi, degradaci půdy i odolávat škůdcům. Adaptační opatření realizovaná v krajině zmírňují dopady klimatické změny. Může se jednat o přírodě blízkou protipovodňovou ochranu, revitalizaci toků, obnovu mokřadů a tůní, výsadbu biopásů, protierozní opatření na svazích či šetrné zemědělské postupy.

Slouží více účelům než jen zemědělské produkci

sídla

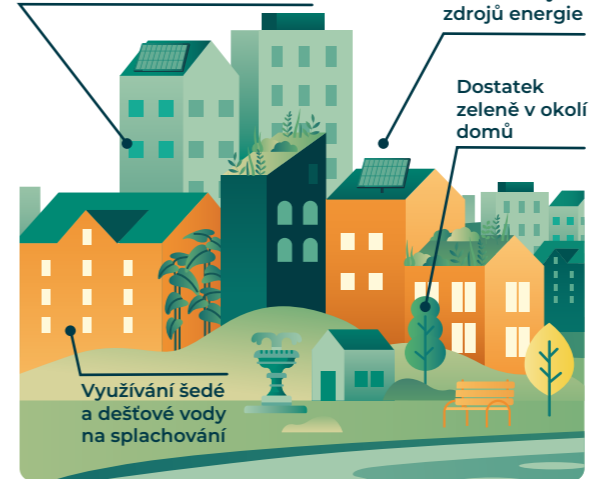
Potřebujeme, aby byl život ve městech příjemný nebo alespoň snesitelný za letních veder, stejně jako silných mrazů. Adaptační opatření ve městech a obcích přispívají ke zmírnění efektu tepelného ostrova města, pomáhají zadržet a využít dešťovou vodu, případně ji efektivně odvést za silných krátkodobých srážek. Příkladem takových řešení jsou povrchy propustné pro dešťovou vodu stejně jako dešťové záhony, péče o kořenový systém stromů, nebo vodní prvky přístupné pro lidi.

Vytápění tepelným čerpadlem se zemními vrty a využití rekuperace

Využívání obnovitelných zdrojů energie

Dostatek zeleně v okolí domů

Domácí kořenová čistírna, zahradní tůňky či koupací jezírka

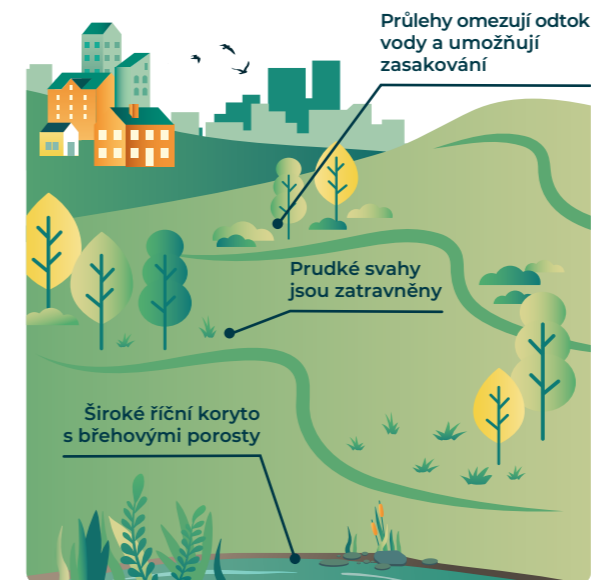
Zelené střechy pomáhají zadržovat dešťovou vodu a zlepšují mikroklima

budovy

V budovách trávíme většinu svého času, ať už doma nebo v zaměstnání. Proto je důležité stavět a rekonstruovat domy tak, aby nám v nich bylo dobře nejen v zimě, ale i v létě, a to za rozumných ekonomických podmínek. Příkladem adaptačních řešení jsou opakované využití dešťové či šedé vody, zelené střechy, vzduchotechnika s rekuperací, ale i využití fotovoltaiky či tepelných čerpadel a ozelenění okolí.

Opatření proti povodním

Povodně jsou jednou z nejničivějších hrozeb, které ovlivňují naše životy, majetek a krajinu. Potřebujeme obnovit přirozené schopnosti krajiny zadržovat vodu. Dosáhneme toho například revitalizací mokřadů, budováním nádrží, výsadbou stromů či úpravou toků. Taková opatření snižují riziko povodní, ale také zlepšují kvalitu vody, posilují biodiverzitu a zvyšují stabilitu ekosystémů. Jsou klíčem k odolnější krajině i bezpečnějším sídlům.

01

krajina

02

krajina

Povodní prověřená obnova Bečvy

David Veselý – správce toku, Povodí Moravy

Revitalizace Bečvy mezi obcemi Černotín, Ústí a Skalička vrátila řece prostor a umožnila jí znovu fungovat přirozeně. Koryto se rozšířilo z původních 30 metrů na 70 až 150 metrů, což výrazně snížilo povodňové riziko. Voda se nyní rozlévá do nivy, dosahuje nižších hladin a zároveň doplňuje zásoby podzemních vod. Díky tomu se podařilo omezit i zimní povodně, které zde vznikaly kvůli ledovým zátarasům. Revitalizace spojila tři projekty, vznikly nové tůně a na řeku bylo opět napojeno boční rameno. Do pásma toku byly začleněny okolní pozemky a vysazeno 1 068 stromů a 3 863 keřů, které podporují biodiverzitu a zlepšují mikroklima. Řešení pomáhá tlumit průtokové extrémy a stabilizovat splaveniny i v několika desítkách kilometrů níže po toku.

Revitalizace Bečvy patří k největším svého druhu na Moravě – změnila více než tři kilometry toku a vytvořila novou nivu o rozloze přes 50 hektarů.

Restart pro mokřad u Maříže

Prokop Svoboda a Eliška Kolomazníková
– zakladatel a projektová manažerka, Refugium

Ještě před 35 lety tudy vedla železná opona. Krajina u Maříže byla poznamenána odvodněním, absencí péče a splachem chemie z okolních polí. Změnu odstartovali bobři, kteří v náspu ucpali propustky a vytvořili trvalou zátopu. Na jejich práci navázala organizace Refugium a revitalizovala mokřadní komplex o rozloze 9,7 hektaru. Zrušila 1 200 metrů drenáží, obnovila 300 metrů meandrujících potoků a vybudovala tůně o ploše 2 000 metrů čtverečních. Na zasažených loukách byl odstraněn drn a následně zahájena obnova pravidelným sečením. Už po roce se mokřad stal domovem skokana ostronosého, ledňáčka říčního nebo jeřábů popelavých a prokázal schopnost zadržovat vodu i odolávat suchu a povodním.

Prvními „projektanty“ mokřadu byli bobři – svými hrázení odstartovali proměnu území ještě před začátkem revitalizace.

03

krajina

20 let ozdravování lesa a krajiny Velkobíteška

Jiří Nohel – autor

Lesník Jiří Nohel zasvětil dvě desetiletí péči o lesy a krajinu na Velkobítešku. Nepůvodní smrkové monokultury postupně přeměňuje na odolnější smíšené porosty přírodě blízkými metodami. Po kůrovcové kalámitě v roce 2018 se rozhodl nejít cestou plošného kácení, ale část suchých stromů ponechal, aby podpořil biodiverzitu a urychlil přirozenou obnovu lesa. Stojící i ležící mrtvé dřevo vrací do půdy živiny a vytváří prostor pro hmyz, houby a ptáky – od pěnic a sýkor až po datla černého či ohroženého sýce rousného. Do lesa se vrátil i rys ostrovid a hnízdí zde čáp černý nebo orel mořský. Nohelova práce zasahuje zhruba 1 500 hektarů a zahrnuje i tvorbu mokřadních tůň, obnovu studánek, výsadbu alejí, biokoridorů a péči o sakrální památky.

V lesích Jiřího Nohela se každoročně koná přibližně 20 exkurzí škol a univerzit, které sem míří za příkladem přírodě blízkého hospodaření.

04

krajina

Revitalizace Rychtářského potoka

Hana Burkovičová – správce toku, Povodí Odry

U Budišova nad Budišovkou se z napřímeného a zahloubeného koryta stal znovu živý vodní tok. Revitalizace vrátila potoku meandrující trasu, tůně a rozvolněnou nivu, která lépe zadržuje vodu a snižuje riziko povodní. Nové koryto o délce 1 547 metrů doplňuje 21 tůň o celkové ploše 4 491 metrů čtverečních a několik bočních ramen. Díky členitému korytu se voda rozlévá na okolní louky, zpomaluje svůj odtok a podporuje vznik mokřadních biotopů. Součástí projektu byla i výsadba 50 stromů a 500 keřů, které doplnily charakter nové nivu o rozloze 2,5 hektaru. Lokalita tak získala stabilnější vodní režim, vyšší biodiverzitu a schopnost lépe čelit suchu i přivalovým deštům.

Revitalizace navázala na komplexní pozemkové úpravy – právě díky nim bylo možné získat dostatek prostoru pro novou potokní nivu.

05

krajina

Revitalizační opatření Pod Jasankou

Iva Křoustková Moravcová – investorka
Jaromír Maštera – autor

V pramenné oblasti Bysterského potoka u Hartmanic manželé Křoustkovi spolu s odborníkem Jaromírem Mašterou obnovili vodní režim v původně odvodněné zemědělské krajině.

Na ploše 1,1 hektaru odstranili 317 metrů drenáží, vytvořili revitalizační koryto dlouhé 283 metrů a vybudovali 11 tůní, které dohromady zadržují přes 700 metrů krychlových vody. K ochraně před erozí vznikly travnaté meze a valy, zatravněno bylo i více než 2 600 metrů čtverečních plochy. Součástí projektu bylo také přírodní posezení, kamenný brod a hromádka klestu jako úkryt pro živočichy. Už od prvního roku se lokalita stala útočištěm obojživelníků a ptáků a při silných deštích bezpečně zadržela a regulovaně odvedla vodu.

Projekt ukazuje, že i malý pozemek může mít velký vliv – na ploše jen 1,1 hektaru vzniklo 11 tůní a nové koryto potoka.

06

krajina

Revitalizace údolí Pod lipami

František Hadáček – investor

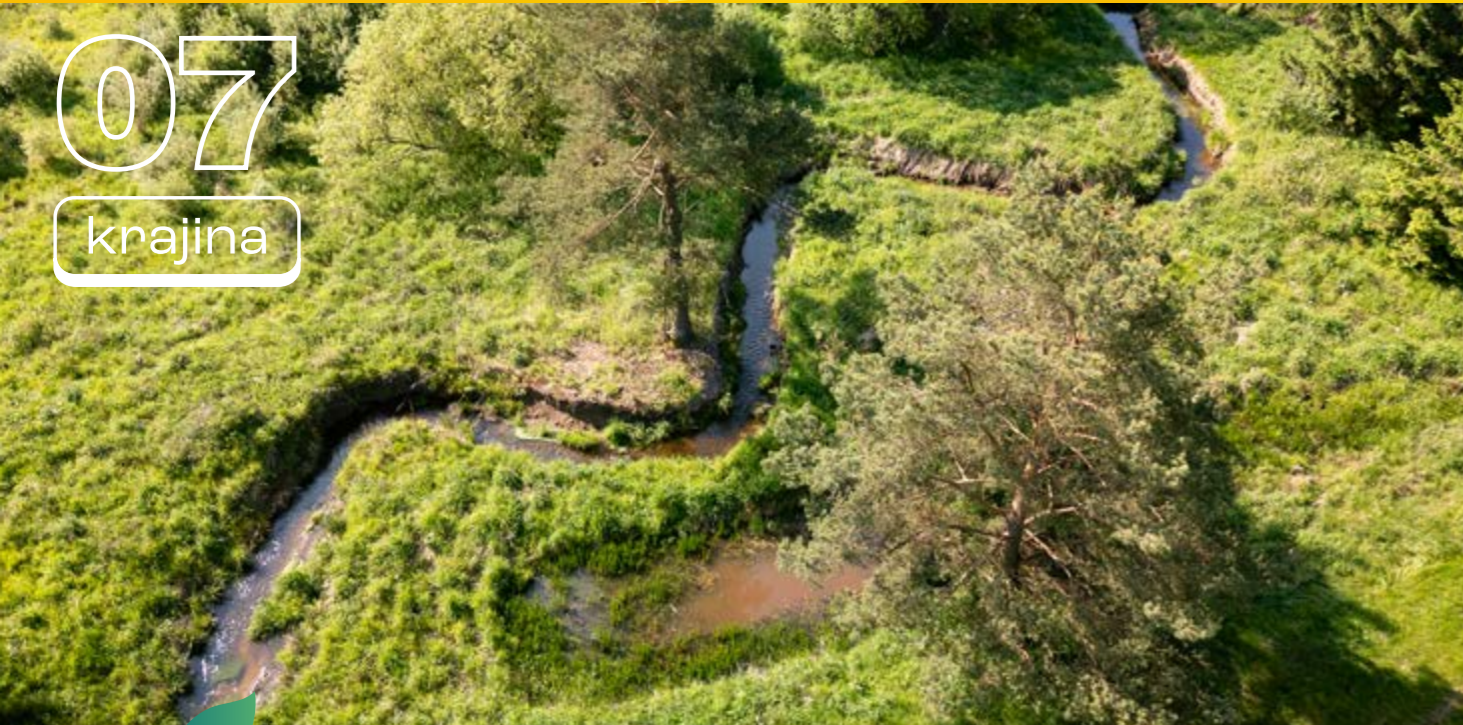
Na jižním okraji Milevska vzniklo nové procházkové údolí plné života. Revitalizace části Pytláckého potoka přinesla pět vodních nádrží, deset neprůtočných a jednu průtočnou tůň. Voda, která dříve údolím jen rychle odtékala, je nyní zadržována celoročně a prospívá okolní krajině. Projekt zasáhl území dlouhé 600 metrů a široké 50 metrů, celkem o rozloze tří hektarů. Vodní plochy zadržují více než 6 600 metrů krychlových vody, což podporuje rozvoj mokřadních rostlin i živočichů. Pozemky koupili manželé Hadáčkoví, jejich syn navrhl umístění nádrží a dnes se o celé údolí společně s rodinou starají. Z původně zpustlého prostoru zarostlého kopřivami a odpadem se tak stalo atraktivní místo k odpočinku i k setkávání lidí s přírodou.

Vysazené lípy daly projektu jméno, pravidelné kosení údolní nivy přineslo návrat blatouchů, zvonků a dalších druhů. Majitelé věnují údržbě zhruba 700 hodin práce ročně.

07

krajina

Navrácení Svratky do historického koryta

David Veselý – správce toku, Povodí Moravy

Obec Herálec chrání před povodněmi nová opatření, která kombinují přírodě blízké úpravy i technická řešení. Pod obcí se Svratka vrátila do svého historického koryta – vznikly meandry, brody a tůně, tok se prodloužil o 1 kilometr a voda se může rozlévat do nivy o pláči 10 hektarů. V samotné obci byly citlivě opraveny a zvýšeny kamenné zídky a koryto získalo přírodě blízký profil se zatravněnými bermami, který zajišťuje vhodnou hloubku vody i v obdobích sucha. Revitalizace zlepšila biodiverzitu, zpomalila odtok vody krajinou a zároveň zvýšila úroveň protipovodňové ochrany. Celý projekt zasáhl úsek řeky dlouhý přes 3 kilometry a doplnila jej výsadba stovky stromů.

Svratka se pod Herálcem opět stává přirozenou hranicí mezi Čechami a Moravou, jak tomu bylo v minulosti.

08

budovy

Pasivní administrativní dřevostavba BudexHUB

Ján Antal a Eva Schilhart Faberová – architekti

Nové sídlo společnosti BudexHUB patří k nejvyšším dřevostavbám v České republice. Čtyřpatrová budova dokončená v roce 2024 ukazuje, že i administrativní objekty mohou být postavené ze dřeva, a přitom splňovat všechny moderní nároky. Stavba je v pasivním standardu a vyznačuje se nízkou energetickou náročností i rychlou výstavbou díky obnovitelným materiálům.

Energii čerpá z geotermálních vrtů, dvou tepelných čerpadel a bifaciálních solárních panelů na přístřešcích parkoviště. Součástí je také využívání odpadního tepla z technologických procesů v areálu. Prostor doplňuje zázemí pro vývoj technologií i nové plochy zeleně, které dříve v zastaralém areálu chyběly. Budova slouží jako reprezentativní sídlo i jako příklad udržitelné architektury.

Objekt je historicky první administrativní dřevostavbou u nás a jedna z nejvyšších svého druhu v republice.

09

budovy

Dům přírody Hodonínské Dúbravy

Jana Kalábková – vedoucí
Tomáš Havlíček – autor

Na místě bývalé mateřské školy vzniklo moderní návštěvnické středisko, které přibližuje příběh vzácných dubových lesů u Hodonína. Rekonstrukce byla dokončena v roce 2023 a přeměnila původní budovu v interaktivní prostor se sálem pro více než 50 osob, učebnami i expozicemi. Druhé podlaží tvoří prosklená dřevěná konstrukce, která evokuje atmosféru světlého lesa.

Součástí je také zahrada, střešní terasa se zelenou střechou a venkovní vzdělávací prostory. Dům přírody pořádá výstavy, přednášky a exkurze a stal se místem setkávání pro rodiny, školy i odborníky. Přitahuje turisty a posiluje komunitní vazby v regionu.

Ojedinělý Dům přírody v Česku, který vznikl jako součást obnovy krajiny po ničivém tornádu.

10

budovy

Dům propojen se zelení

Iveta Langerová – architektka

Ze sto let starého domu poslepovaného generacemi vznikla moderní stavba v hodnotách pasivního standardu. Rekonstrukce sjednotila chaotické přístavby, zachovala vesnický ráz a přidala minimalistické linie. Obvodové zdi byly zatepleny, dům vybaven rekuperační a strategicky umístěnými okny, která šetří energii. Součástí je systém na sběr dešťové vody pro splachování a závlahu zahrady. Zelené střechy a dvoupatrová zahrada zlepšují mikroklima a propojují interiér s okolní přírodou. Výsledkem je bydlení, které ukazuje, že staré domy lze proměnit v udržitelné a komfortní.

Při rekonstrukci se majitelé museli třikrát rozloučit se stavební firmou a nakonec stavbu dokončili sami jako vlastní „generální dodavatelé“.

11

budovy

12

sídl

Sídlo firmy Zahradní Architektura Kurz

Aleš Kurz – majitel

Nové sídlo zahradnické firmy v Řeporyjích spojuje udržitelnost s funkčností. Budova s dřevěnou konstrukcí stojí na ocelových pilotech a je obklopená pestrou výsadbou stromů a keřů, které přirozeně stíní a ochlazují okolí. Navrhl ji významný, nedávno zesnulý architekt Petr Suske. Zelená střecha zadržuje srážkovou vodu a přispívá k tepelné stabilitě interiéru. Propustné plochy a retenční nádrže zajišťují hospodaření s vodou, která slouží i pro potřeby zahradnického provozu. Energetická náročnost je snížena díky solárním panelům a vytápění dřevním odpadem z realizací firmy. Díky cirkulárnímu přístupu k materiálům a spolupráci s místními farmáři slouží areál jako inspirace pro další firmy i veřejnost.

Budova je v provozu téměř 15 let a obejde se bez klimatizace – příjemnou teplotu zajišťuje kombinace zelené střechy a výsadby stromů v těsné blízkosti.

Proměna sídliště v Praze 12

Vojtěch Mikoláš – místostarosta

Z asfaltových ploch mezi panelovými domy, které se přehřívaly a nikoho nelákaly, vznikla místa plná zeleně a života. Městská část Praha 12 nechala upravit pět lokalit, kde asfalt a beton nahradily propustné povrchy, záhony a stromy. Lidé tu dnes najdou relaxační zóny, hřiště s bosonohými stezkami, smyslový chodník i pumptrackovou dráhu. Nová zeleň zadržuje vodu, ochlazuje okolí a zlepšuje mikroklima celé čtvrti. Součástí projektu jsou také komunitní záhony s bylinkami, o které se starají místní obyvatelé. Revitalizace přinesla nejen více příjemných míst k odpočinku a hram, ale i posílení sousedských vazeb a estetické zvelebení sídliště. Projekt se stal ukázkou, jak lze klimatická opatření propojit s potřebami místních lidí a zapojit je přímo do plánování.

Revitalizované plochy zaujímají 6 500 metrů čtverečních, přičemž celé území má rozlohu 12 hektarů.

13

sídlá

14

sídlá

Park Zdeňka Kopala v Litomyšli

Daniel Brýdl – starosta

Místo plánovaného velkého poldru vznikla soustava pěti průleहů, které chrání nové domy a připravovaný domov seniorů před povodněmi a erozí. Průlehy kopírují svah a dokážou zadržet přes 4 000 metrů krychlových vody, což odpovídá objemu dvacetileté povodně.

Území bylo zatravněno a vysazeno 90 listnatých stromů, 186 ovocných stromů a 500 keřů, včetně starých odrůd ovocných dřevin. Park doplnily pěšiny, herní prvky i odpočinkové zóny, takže kromě ochrany plní i rekreační funkci. Citlivě navržené řešení se stalo inspirací, jak lze spojit technická opatření s estetikou a přírodou. Dnes park přispívá k příznivému mikroklimatu a stal se vyhledávaným místem pro místní obyvatele i návštěvníky.

Vysazené ovocné stromy jsou staré odrůdy třešní, švestek a jablek – jejich plody budou k dispozici všem obyvatelům.

Revitalizace areálu bývalého letního kina v Novém Jičíně

Ondřej Syrovátka – místostarosta

Z chátrajícího areálu kina vznikl park o rozloze šesti tisíc metrů čtverečních, který se rychle stal novým centrem setkávání místních. Prostor hlediště se proměnil v jezírko s rostlinami, kolem vznikly chodníky, záhony a lavičky. Doplněna byla mobilní kavárna, veřejné toalety i stojany na kola, takže park dnes nabízí zázemí pro rodiny i seniory. Nově vysazená zeleň a vodní plocha zlepšují mikroklima, ochlazují město a zadržují vodu.

Areál navazuje na přilehlé Smetanovy sady a stal se místem, kde se konají menší kulturní akce, koncerty a rodinná setkání. Zapojení obyvatel do návrhu zajistilo, že nová podoba prostoru odpovídá jejich představám a těší se velké oblibě.

Nový park navrhli přímo místní – vítězný návrh vzešel z ankety, do které občané poslali své vlastní nápady na využití chátrajícího areálu.

15

sídl

16

sídl

Revitalizace parku na Moravském náměstí

Janica Šipulová a Martin Sládek – architekti

V roce 2022 se severní část Moravského náměstí proměnila podle návrhu studia Consequence forma architects v ukázkový park s prvky modrozelené infrastruktury. Centrální plocha se stala kulturním a společenským srdcem – nabízí fontánu s vodním zrcadlem a mlžnými tryskami i velkorysou lavici, která slouží jako „brněnské moře“. Park kombinuje akci a klid: zatímco u kavárny a hřiště je rušno, po obvodu dominuje promenáda pod korunami stromů. Na ploše přes 22 tisíc metrů čtverečních byly vytvořeny nové trávníky a záhony, které vsakují dešťovou vodu, vysázeny odolné dřeviny a zřízeny štěrkové průlehy. Díky tomu park lépe hospodaří s vodou, zmírňuje přehřívání centra města a zajišťuje příjemné mikroklima. Revitalizace přinesla i herní prvky inspirované kavářskou kulturou a vytvořila moderní veřejný prostor s respektem k historii místa.

Trasy nových cest byly navrženy podle stop ve sněhu – architekti použili snímky z dronu, které odhalily, kudy lidé místem přirozeně procházejí.

Rozkvetlé a pestré vodojemy

Pavel Okrouhlický a Pavel Procházka – zástupci investora a zhotovitele

Pražské vodárny a kanalizace se rozhodly proměnit střechy a okolí vodojemů v biodiverzité plochy. Místo pravidelně sečených trávníků tu rostou druhově pestré porosty, které lépe zadržují vodu, chrání půdu před erozí a ochlazují městské prostředí. Zelené střechy fungují jako přírodní klimatizace a přispívají k čištění ovzduší i snižování hluku. Květinové louky poskytují zázemí pro hmyz a ptáky, na části střech jsou umístěny i včelí úly. Firma spolupracuje s Českým svazem ochránců přírody, pražským magistrátem i univerzitními odborníky a testuje různé metody osévání i seči. Díky tomu dnes najdeme biodiverzité porosty na několika vodojemech po celé Praze a jejich údržba je levnější než u klasických trávníků.

Největší taková plocha vznikla na střeše Nové vodní linky Ústřední čistírny odpadních vod na Císařském ostrově – má 28 tisíc metrů čtverečních.

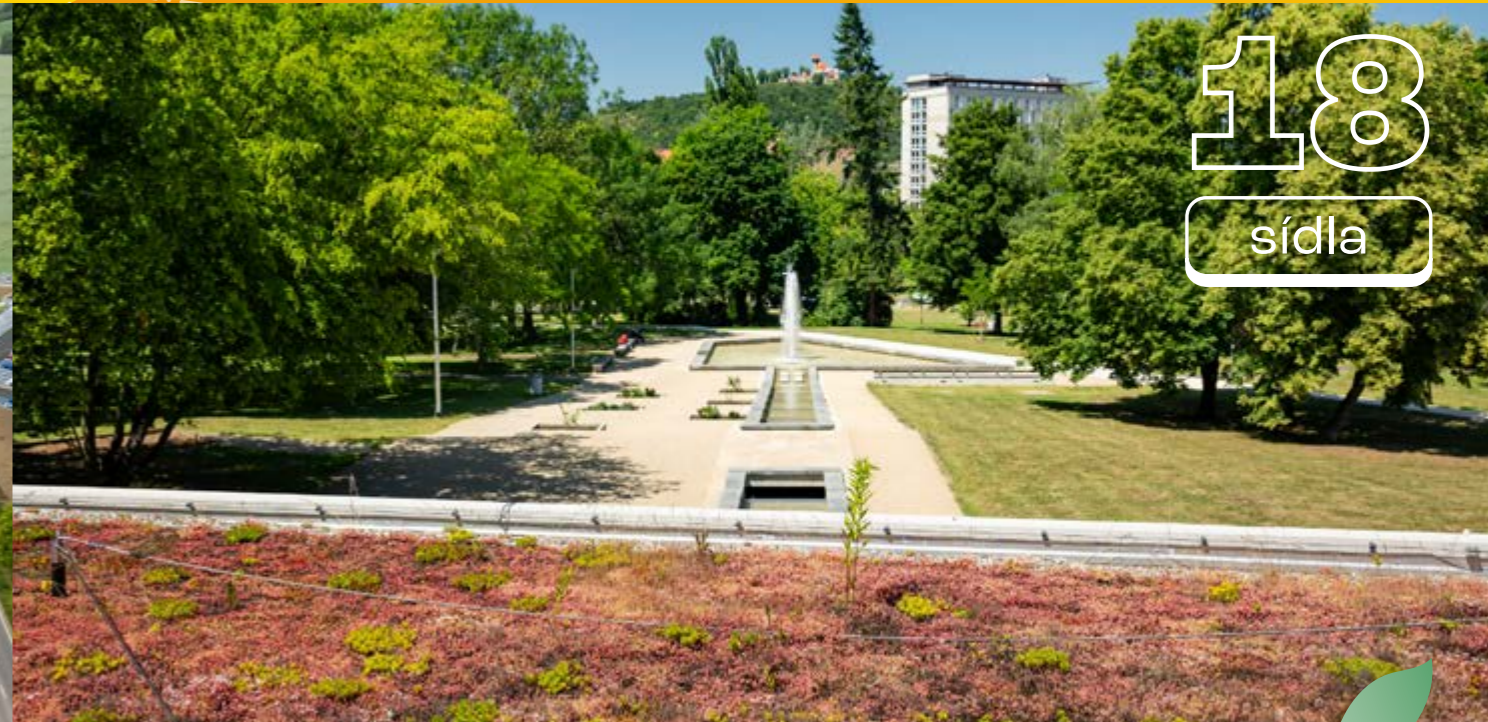
17

sídla

18

sídla

Povodňový park v Židlochovicích

Jan Vitula – starosta
Olga Veselá – autorka

Na Brněnsku vznikl povodňový park s novým slepým ramenem řeky Svratky, který kombinuje ochranu před záplavami s podporou přírody i rekreace. Na ploše přes 13 hektarů byly vytvořeny tůně, vzdouvací prahy a usměrňovací výhony, vysazeno 224 stromů a více než 2 600 keřů. Park zachycuje zvýšené průtoky řeky a přispívá k doplnění spodních vod, zároveň vytváří útočiště pro ptáky a ryby a poskytuje obyvatelům zázemí k odpočinku či koupání.

Krátce po dokončení díla prověřila povodeň v roce 2024 – voda se rozlila do nivy kontrolovaně a město bylo ochráněno, což potvrdilo význam projektu.

O významu parku svědčí i to, že po jeho úspěchu požádalo přibližně dvacet starostů z okolí o realizaci podobných projektů na jejich řekách.

Znovuzrození parku Střed v Mostě

Václav Zahradníček – náměstek primátora

Po desetiletích chátrání se park Střed v centru Mostu proměnil v moderní zelenou oázu. Na ploše přes 5 hektarů vznikly nové vodní prvky napájené z podzemního vrtu, kavárna se zelenou střechou, hřiště i prostor pro kulturní akce. Revitalizace klade důraz na hospodaření s dešťovou vodou – srážky jsou sváděny do vsakovacích ploch a zelené střechy pomáhají ochlazovat okolí i čistit vzduch. Použité recyklované materiály a energeticky úsporné technologie zajišťují dlouhodobou udržitelnost.

Park dnes nabízí příjemné místo pro setkávání, odpočinek i sport a stal se symbolem obnovy města zasaženého těžbou uhlí.

Kavárna v parku se stala tak oblíbenou, že město muselo prodloužit její provoz i do zimy – díky vyhříváním „iglú“ na terase.

Nadace Partnerství

Údolní 33, 602 00 Brno
Česká republika

Spolupráce: Integra Consulting, s.r.o.

Autoři textů: Magdalena Maceková,
Martin Ander, Markéta Dušková,
Markéta Koláčková

Editoři: Martin Ander, Markéta Dušková,
Markéta Koláčková, Markéta Červinková

Autoři a zdroje fotografií:
Nadace Partnerství – Vojta Herout (nafotíme.cz)

Tisk: Studio STKI s. r. o.
Počet kusů: 500
Rok vydání: 2025

ISBN: 978-80-87897-15-7

Spojte se s námi

www.nadacepartnerství.cz
+420 515 903 111
partnerství@nap.cz
adapterra@nap.cz

 adapterra
 adaptteraproject
 adaptteraproject

www.adapterra.cz

Pořadatel

partnerství
nadace

Odborný garant

 integra
CONSULTING

Pod záštitou

 Ministerstvo životního prostředí

Soutěž Adapterra Awards pořádá
Nadace Partnerství pod záštitou ministra
životního prostředí.

RNDR. Jitka Seitlová
Místopředsedkyně Senátu Parlamentu ČR

Soutěž Adapterra Awards pořádá
Nadace Partnerství pod záštitou
místopředsedkyně Senátu Parlamentu ČR.

Podpora

 **Spolufinancováno
Evropskou unií**

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory
a stanoviska představují názory a stanoviska
autorů a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska
Evropské unie nebo CINEA. Evropská unie
ani poskytovatel grantu za ně nenesou
odpovědnost.

CLIM
ARCHI
BASE

Váš kompas pro
udržitelnou architekturu

www.climarchibase.cz

Partneři

 Moravskoslezský
kraj

Jihočeský kraj

jihomoravský kraj

 PRAHA
PRAHA
PRAHA
PRAHA
 STRATEGIE
ADAPTACE
HL. M. PRAHY NA
ZMĚNU KLIMATU

 IVT
TEPELNÁ ČERPADLA

 Heidelberg
Materials

 STRABAG

 KIA

 Deloitte.

Mediální a komunikační partneři

 ČESKÁ RADA PRO SETRNÉ BUDOVY
CZGBC

 CENTRUM
PASIVNÍHO
DOMU

počítáme
s vodou

 EARCH.CZ

 FACILITY
MANAGEMENT
JOURNAL

 Business
INFO.CZ
VŠECH ODBĚRÁTELI ZEMĚ, NEBOŘÍČÍ A VÍCE

 ČESKÉ STAVBY.CZ
portál o stavbě, zahradě a bydlení

 ODPADOVÉ
FÓRUM

 moderní
obec

 PRO
města
a OBCE

 NAŠE VODA
informační portál o vodě
www.nase-voda.cz

 Regionální
Portály.CZ
regionální portály ČR

 Komunální
ekologie.cz

 IN
SPI
RA
CE

 arch
SPACE

 D PARKU

 ERA21

 ARCHI
ZOOM

www.adapternaawards.cz

#jaknaklima

ISBN: 978-80-87897-15-7

